

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 5 grudnia 2025 r.

wniosku pełnomocnika wnioskodawców D. L. i A.L.

o wyłączenie sędziów od udziału w sprawie,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k., art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności

postanowił:

**wyłączyć sędziów Sądu Najwyższego: A.B., G.P., T.P., J.S.,
M.S. od udziału w sprawie o sygn. akt II KB 33/24.**

UZASADNIENIE

Do Sądu Okręgowego w Warszawie, mającego rozpoznać sprawę z wniosku D.L. i A.L. o zadośćuczynienie i odszkodowanie od Skarbu Państwa, wpłynęło pismo pełnomocnika wnioskodawców – „Wniosek o stwierdzenie występowania przesłanek z art. 42a § 3 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych wraz z wnioskiem o wyłączenie wskazanej poniżej osoby od rozpoznania niniejszej sprawy”. Pismo dotyczyło wyznaczonej do rozpoznania sprawy sędziego Sądu Okręgowego w Warszawie X.Y., powołanej do pełnienia urzędu na tym stanowisku na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o

Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3).

Po zapoznaniu się ze wspomnianym pismem sędzia X.Y. złożyła oświadczenie, w którym stwierdziła, że „nie ma jakiejkolwiek podstawy do przyjęcia, że zachodzi okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość, co do mojej bezstronności; nadto że jako sędzia referent mogę zostać obiektywnie uznana za stronnictwo w relacji do tej konkretnej sprawy”. Akcentowała również, że „kompetencja do orzekania przez sędziego powołanego na urząd przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa nie może być ograniczana”. W tym względzie powołała się m.in. na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20.

Postanowieniem z dnia 14 listopada 2024 r., XII KO 86/24, Sąd Okręgowy w Warszawie na podstawie art. 42a § 11 w zw. z art. 42a § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej: u.s.p.) uwzględnił wniosek pełnomocnika wnioskodawców i wyłączył sędziego Sądu Okręgowego w Warszawie X.Y. od rozpoznania „sprawy Sądu Okręgowego w Warszawie o sygn. akt XVIII Ko 88/24”.

Postanowienie to sędzia X.Y. na podstawie art. 42 § 13 u.s.p. zaskarżyła w całości i wniosła o ponowne rozpoznanie wniosku o jej wyłączenie od rozpoznania przedmiotowej sprawy. W Sądzie Najwyższym do rozpoznania tego odwołania (sprawie nadano sygn. II KB 33/24) w drodze losowania zostali wyznaczeni sędziowie tego Sądu: A.B., G.P., T.P., J.S. i M.S. Zawiadomiona o tym pełnomocnik wnioskodawców, powołując się na art. 41 § 1 k.p.k., wystąpiła m.in. o wyłączenie tych sędziów od udziału w sprawie. Uzasadnienie wniosku jest obszernie, wystarczy wskazać, że jego autorka m.in. argumentowała, że wymienione osoby zostały wadliwie powołane do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, z uwagi na to, że decyzję w tym względzie Prezydent RP podjął na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, której „pozycja ustrojowa, sposób ukonstytuowania, powołanie składu oraz funkcjonowanie powodują, że nie jest to organ niezależny od władzy ustawodawczej i wykonawczej

przy wykonywaniu zadań powierzonych Krajowej Radzie Sądownictwa na mocy art. 166 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i polegających na staniu na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów (...).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Dyskusyjna jest zawarta w piśmie pełnomocnika wnioskodawców teza, że w przypadku osób objętych wnioskiem o wyłączenie (nazywanych w piśmie „neosędziami”) zachodzi „brak statusu sędziego Sądu Najwyższego”. Zresztą teza ta zdaje się stać w sprzeczności z istotą wniosku, który postuluje wyłączenie „sędziów”. Niemniej jednak wniosek ten zasługuje na uwzględnienie. Jest faktem, że sędziowie, których dotyczy wniosek, do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego zostali powołani na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. W takim razie pełnomocnik, przekonując o konieczności uwzględnienia wniosku, zasadnie nawiązała do mającej moc zasady prawnej uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, stwierdzającej m.in., że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Zasadnie również pełnomocnik, odwołując się do bogato uargumentowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, twierdziła, że wspomnianej uchwały nie zdezaktualizował wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20 (zob. np. postanowienia SN: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 12 maja 2022 r., V KO 37/22; z dnia 17 września 2024 r., I KZ 26/24; uchwałę składu 7 sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 i in.).

Zasługuje zatem na uwzględnienie inicjatywa pełnomocnika wnioskodawców, by skład Sądu Najwyższego, orzekającego w sprawie z odwołania sędziego X.Y. nie nasuwał wątpliwości, w szczególności nie dawał podstaw do twierdzenia, że na tym szczeblu procedowania zaistniało uchybienie wskazane w

art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., jak też naruszenie standardu z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Nader istotną okolicznością przemawiającą za przychyleniem się do wniosku pełnomocnika było też to, że zasadniczym powodem uwzględnienia przez Sąd Okręgowy w Warszawie wniosku o wyłączenie od udziału w sprawie o sygn. akt XVIII Ko 88/24 sędziego X.Y. było uznanie, iż jej powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w Warszawie było wadliwie z powodu udziału w procesie nominacyjnym Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami wspomnianej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. W takim razie zasadne jest przewidywanie, że sędziowie objęci wnioskiem o wyłączenie, również powołani do pełnienia urzędu na wniosek tak ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa, ocenialiby zaskarżone orzeczenie przez pryzmat własnego statusu zawodowego, co ujemnie rzutowałoby na obiektywizm Sądu. Analogiczną sytuację miał w polu widzenia Sąd Najwyższy, gdy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, stwierdził m.in., że środek odwoławczy zawierający zarzuty dotyczące uchybienia w procedurze powołania sędziego, nie może być rozpoznany przez sąd, w skład którego wchodzi osoba powołana w takiej samej procedurze. Zaistniałaby bowiem sytuacja zbliżona do przypadku orzekania sędziego we własnej sprawie, sprzeczna z fundamentalną zasadą *nemo iudex in causa sua*, co w konsekwencji wywołałoby u stron, jak i w odbiorze społecznym, przekonanie o braku bezstronności sądu i rzetelności postępowania.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[WB]

[a.ł.]